

కృషికి

పిలలకు మరొకవేళ్ళో ఎలో...

అద్దంముందు నిలబడి తల దువ్వు కుంటున్న విశ్వం ఒక్కసారిగా ఉలిక్కిపడ్డాడు అనుమానం తీరక మళ్ళీ మళ్ళీ చూసుకున్నాడు తలని. అవును నిజమే. తనతలలో తెల్లవెండ్రుక తొంగిచూస్తున్నది. అప్పుడే తన ముసలి వాడై పోతున్నాడా? చ! తనకింకా నలభై నిండలేదు అప్పుడే ముసలి తనమా! అతనికి నమ్మకం కలగడంలేదు. నినోయి మొన్నో పెళ్ళయి నట్లు, ఉద్యోగంలో ప్రవేశించినట్లుగా వుంది మనసుకి కాని తలప్పుడే, 'నీ తల పండి పోతున్నదోయ్' అని హెచ్చరిస్తున్నట్లు ఈ తెల్ల వెండ్రుక...అతనికి

బాధగావుంది, దిగులుగానూ వుంది. ఆ తెల్లవెండ్రుకను తీసేస్తే. చాలాసేపు తంటాలుపడగా దాన్ని లాగివేయగలిగాడు.

"ఇవ్వాలి ఆఫీసు లేదా; లేక శలవు పెట్టారా!" అంటూ వచ్చింది శారద.

నీ ముఖారవిందం చూస్తూ కూర్చోమని మా ఆఫీసు మొగుడు శలవిచ్చాడు లే" వెటకారంగా అన్నాడు విశ్వం.

"నా ముఖం చూస్తే ఏం బాగుంటుంది. ఆఫీసులో లేడీలైవిస్టు ముఖం అయితే బాగుంటుందిగాని" ము డు చు కు న్ను మొహంతో రునురుసలాడూ వెళ్ళిపోయింది శారద

అనవసరంగా భార్యను మనసు నొప్పించినందుకు మనసు మూలిగింది బాధగా.

ఆపీసులో కూర్చున్నా ఆతని మనసు పనిమీద లగ్నం కావడంలేదు. మాటి మాటికి ముడుచుకున్న భార్య ముఖమే గుర్తువస్తున్నద తనికి. చ నా కి మధ్య మరీ విసుగు ఎక్కువై పోతున్నది. ఇప్పుడే ఇలావుంటే మరీ వయసు పెరిగే కొలది ఇంకెలా వుంటాడో' అనిపించింది. వృద్ధాప్యం వస్తున్న లక్షణాలందే ఇవే' అంది మనసులో మరో బొమ్మ.

వృద్ధులు వరసగా గుర్తురాసాగారు ఆతనికి. నడుం వంగి శరీరం ముడు తలుపడి, అడుగులు తడబడ్డూ. వణికే దేహంతో, కర్రను తాటించుకుంటూ నడిచిపోతున్నారు ఆతని మనోనేత్రం ముందు. రేపు తన స్థితి ఆలాగే అవు తుందా? అందులో సందేహం ఏంవుండో? మానవుడి చివరిదశ వృద్ధాప్యమే కదా. ఏ అదృశ్యకక్షో చెవిప్రక్కన ఆరిచి నట్లు పూహించుకున్నాడు. మొహం వివర్ణమయ్యింది.

"అలా వున్నారేం విశ్వంగారూ, వంట్లో బాగాలేదా?" అడిగాడు ఆనంద మోహన్.

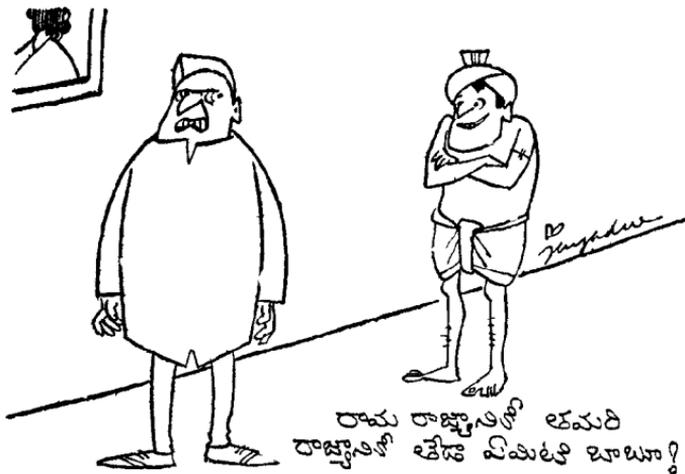
'అబ్బే! నాకేం బాగానే వున్నానే' తడబడ్డాడు విశ్వం.

"కూతురి పెళ్ళిగిరించి ఆలోచిస్తున్నారేవో గురువుగారు" సుదర్శన రావు నవ్వేడు.

ఆ మాట చెబ్బిన తగిలినట్లు వులిక్కి పడ్డాడు విశ్వం.

"నేను ముసలివాడినైపోతున్నానే" అనే తపనేగాని, తన కూతురు పెళ్ళి కెడుగుతున్నదనే సంగతే మర్చిపోయా డేం తను దానికి పద్నాలుగు వెళ్ళి పది హేను వస్తాయి రేపో మాపో, ఈ ఏడు కాకపోతే ఆ పై ఏడన్నా దానికి వెళ్ళి చేయకతప్పదు. ఆ తర్వాత దానికి పిల్లలువుడై అప్పుడన్నా తను తాతగారు అవ్వక తప్పదుకదా చ చ...తను అప్పుడే పెళ్ళిచేసుకోకుండా వుండా ల్పింది. ఈ పెద్దవాళ్ళకి అస్సలు బుద్ధి వుండదు లోకజ్ఞానం సరిగ్గా తెలియక ముందే ముచ్చటపడి పెళ్ళి జరిపించే స్తారు. ఆ వెంటనే పిల్లలు వుట్టుకొస్తారు. ఎవరి కొంపో మునిగిపోయినట్లు, నలభై ఏళ్ళన్నా నిండకుండానే తాతలు, మామ్మలు ఆయిపోతున్నారు తనలాంటి వారంతా. ఆపీసరుగారు, ఎంచక్కా ముప్పై ఆయిదో ఏట పెళ్ళిచేసుకు న్నారు నలభై దాటాకే తండ్రి అయ్యాడు. డెబ్బయ్యోపడిలో తాత ఆవుతాడు అదృష్టం అంటే ఆటువంటి వారిదేను" బరువుగా నిట్టూర్చేదతను.

'గురువుగా రివ్యాక ఏదో దీర్ఘాలోచ నలో పడ్డారుగాని సుదర్శనరావు, లేడీ డైపిస్టు లిల్లీకి ఏదో సైగచేసాడు ఆ అమ్మాయి జవాబుగా నవ్వింది సిగ్గుగా. విశ్వం తలెత్తి మానేసరికి వాళ్ళిద్దరూ కళ్ళతోనే మాట్లాడుకుంటూ ముసి ముసి

నవ్వులు గ్రుమ్మరించు కుంటున్నార తనివితీర. ఇంకా పెళ్ళికాని పడుచువల్లలు వాళ్లు. 'అదృష్టవంతులరా మీరు' వాళ్లని లోలోపలే అభినందించాడు విశ్వం మూడుగంటలు కాకుండానే కుర్చీలోంచి లేచిన ఆనందమోహన్, "ఈ వైలు కాస్త సరిచేసి ఆపీనరుగారికి పంపించండి విశ్వంగారూ, ఈ పూట కాస్త తల నాదుగా వుంది," అన్నాడు విశ్వాన్ని చూస్తూ.

"అన్నీ అబద్ధాలే గురువుగారూ మిసెస్ ఆనంద్ గారిని, సినిమాకు తీసుకెళ్ళాలని ఆ కంగాడు" వున్నమాట బైట పెట్టి అల్లరిగా నవ్వేడు సుదర్శనరావు.

అతనివైపు ఉరిమిచూస్తూ "అతని మాటలు నమ్మకండి విశ్వంగారూ. ప్లీజ్, ఆ వైలు చూస్తారుగా! వెళ్లమంటారా నన్ను" అంటూనే దొంగ నవ్వుతో జారుకున్నాడు ఆనంద

మోహన్. అతని కీ మధ్య పెళ్ళయింది. భార్య కాపురానికొచ్చింది వారంలోనే. ఆ వయసులో ఆది సహజమే మరి. సరదా లన్నీ ఇప్పుడు తీరకపోతే ఇంకెప్పుడు తీరుతాయి? రెండేళ్లుపోతే, చంకలో పిల్లాడు, కొంగుపట్టుకుని ఓ పిల్లాడు. వీళ్ళతో ఇంకేం సరదాలు తీరతాయి, అని నవ్వుకున్న విశ్వం, ఆనందాన్ని వయసు ఉద్రేకాన్ని ఇప్పుడే అనుభవించడోయే అనాలనుకున్నాడు. కాని అప్పటికే బైటకు దూసుకుపోయాడు ఆనంద్.

అయిదు కొట్టింది గడియారం. వైల్డ్ అన్నీ కట్టకట్టి బీరువాలోపెట్టి తాళంవేసి బైటకొచ్చాడు విశ్వం. రోడ్డు మీద జనం హడావిడిగా తిరుగుతున్నారు. నీరసంగా, ఉత్సాహంగా, కంగాడుగా, ఇలా ఎందరో, ఎన్ని రకాల భావాల తోనో వెళ్తున్నారు. వీళ్లల్లో ఎంతమంది సంతోషంగా వున్నారు? ఇంకెంతమంది

దుఃఖితులో ఆతని ఆలోచనకు ఆతనికే నవ్వు వచ్చింది.

ఆతనికప్పుడే ఇంటికెళ్ళాలని అనిపించలేదు. వంతెన దిగువగావున్న పార్కులోకెళ్ళి కూర్చున్నాడు. అక్కడా ఖాళీలేదు. ఒకే జనసమ్మర్థంగా వుంది. చిరుతిళ్ళు అమ్మే వ్యాపారస్తులతో. వాళ్ళ అరుపులతో, పిల్లల కేరింతలతో చాల సందడిగావుంది ఓ మూలగా బెంచుచూసు కునికూర్చున్నాడు విశ్వం. వేషశనక్కాయలు అమ్మే కుర్రాడు 'కొంటారా సార్' అంటూ వచ్చాడు. అక్కర్లేదు అన్నట్లు తలవూపాడతను ఎక్కడో అడవి మూర్ఖుడిలా వున్నాడే అన్నట్లు మొహం పెట్టి మరోచోటి కెళ్ళిపోయాడు వేరు శనక్కాయల వ్యాపారి.

ఆతని వెనకాల మాటలు విని పిస్తున్నాయి. "ఈ వేషశనక్కాయ లంటే మీ అత్తమ్మగారికెంత యిష్టం అనుకున్నావు, ఓ పావలా కాయలివ్వ వోయ్ అలా కాదు పొట్లంకట్టి ఇవ్వు. వాటిని చూస్తే మీ అత్తమ్మ ఎంత సంతోషిస్తుందనుకున్నావు." విశ్వం గబుక్కున వెనక్కి తిరిగి చూసాడు

ఓ తలనెరిసిన వ్యక్తి, ఆతనికి సుమారుగా ఏటై ఏళ్ళు ఉంటాయేమో ఓ తల నెరవని వ్యక్తి ఆతనికి సుమారుగా ఇరవై ఏళ్ళు ఉంటాయేమో, కూర్చుని వేరుశనక్కాయల ఫలహారం భోంచేస్తున్నారు

"పెళ్ళి అయిన కొత్తలో అయిన

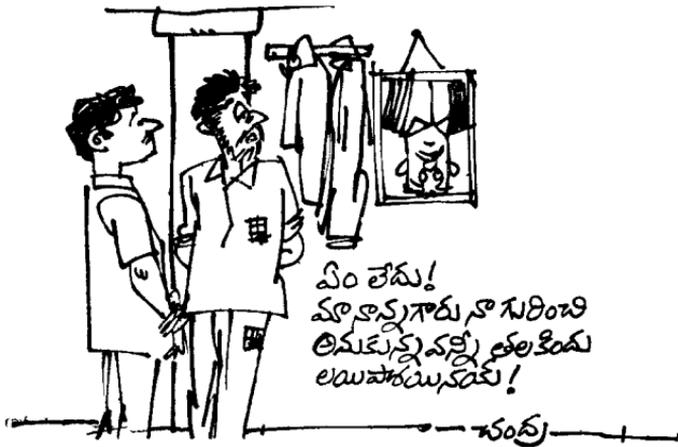
అలవాటు ఇప్పటికీ పోలేదోయ్ నాకు. ఇంటికి వెళ్తూ ఓ పావలా చిరుతిండి ఓ పావలా పూలూ పట్టుకెళ్తుంటా నిప్పటి కీను" ఆతని గొంతులో గర్వం తొంగి చూస్తున్నది

అదీ ఓ గొప్పేగా, అలా చెప్పకో దానికి సిగ్గువేయడంలేదు కాబోలు ఆతనికి ఆ పెద్దతన్ని మనసులోనే ఏవ గించుకున్నాడు విశ్వం

పెళ్ళయిన కొత్తలో అందరూ అలాగే చూసుకుంటారు వెళ్ళాల్సి. బజార్లో కనిపించే వస్తువులన్నీ కొని భార్యకు ఇవ్వాలని, ఆ సమయంలో భార్య కన్నుల్లో కనిపించే సంతోషాన్ని, ప్రేమను చూసిఆనందించాలని పెళ్ళయిన ప్రతి యువకుడూ తలపోస్తాడు. దానిలో విశ్రేణిమంది? అదీ ఓ పెద్ద మనకార్యంలా వుంది కాబోలు ఈయనకు.

పెళ్ళయిన కొత్తలో తనూ శారదకు చిన్న చిన్న కానుకలను సమర్పించుకునే వాడు. శారద వాటిని అందుకుంటూ "ఎందుకంటే ఆనవసరంగా డబ్బు పాడు చేస్తారు వీటికి" అని గోముగా అంటుంటే తన ఛాతీ ఆనందంతో ఇంతయ్యేది ఆ అలవాటు ఎప్పుడెలా పోయిందో తనకు గుర్తులేదు. బహుశా రెండో సంతానం వుట్టాక పోయింది కాబోలు. ఇప్పుడు ఇంటికి వెళ్తూ పూలు పట్టుకెళ్ళటంకూడా జరగదు.

అప్పుడప్పుడూ ఆఖరిపిల్ల "నాన్నా

నాకు మిత్రాలులేవు, బొమ్మలులేవు” అంటుంది.

‘అలాగేనమ్మా, తెస్తాలే’ అంటాడు. అంతే. అంతవరకే ఇంటికెళ్ళేప్పుడు ఆ మాట గుర్తుండదు ఓ వేళ గుర్తున్నా పట్టుకెళ్ళడం ఇష్టం వుండదు

అతను లేచాడు. బజార్లోంచి నడక సాగించాడు అటూ ఇటూ దుకాణాలు, కొన్ని మిత్రాలు దుకాణాలు, మరికొన్ని బట్టల షాపులు, పాపులర్ షూమార్షలు, ఫ్యాషీ ఎంపోరియమ్స్, బాంగిల్స్, పూల అంగడులు దాటిపోతున్నాయి. ఫ్యాషీ ఎంపోరియంలోకి వెళ్ళి పిల్లలకేమైనా ఆటవస్తువులు కొంటే, అత నాగాడు ఆ షాపుముందు చాలామంది ఉన్నారు ఓ తల్లి కొడుకూ ఆ షాపులోంచి ఇవతల కొచ్చారు. కుర్రాడిచేతిలో చిన్న ఆట కారువుంది ఆ పసిపిల్లాడికి ఆ కారుని రోడ్డుమీదే నడపాలని ఉబలాటంగా వుంది. “ఇప్పుడు వద్దు, ఇంటి కెళ్ళాక

ఆడుకుందువుగాని” అని తల్లి వారి స్తున్నా వినకుండా ఆ బొమ్మకి కీ ఇచ్చి కింద వదిలాడు. అది బ్రతున దూసు కెళ్ళింది ఓ రిషా కిందికి. దాన్ని తెచ్చు కోడానికి ఆ కుర్రాడు వేగంగా దూసు కొచ్చే చిన్నకారుని చూడకుండా ముందుకు పరుగెత్తాడు కన్నుమూసి తెరిచే లోపలే జరగజోయే ప్రమాదం నుంచి మెరుపులా అడ్డుకుని ఆ కుర్రాడిని కాపాడినాడు విశ్వం

ఆ తల్లి ఎంతో కృతజ్ఞతగా చూసింది అతనివైపు వాడి ఆత్రానికి చిహ్నంగా ఆ ఆటబొమ్మ మాత్రం రిషాపక్రంకింది పడి ముక్కలై పోయింది ఆ దృశ్యం చూసిన విశ్వానికి ప్రాణం ఉసూరుమంది. నయం బొమ్మలు కొన్నాడు కాదు తన పిల్లల- ఈ కుర్రాడిలాంటి వారేను. తెల్ల వారేసరికి విరిచి పోగులు పెట్టేవారేను. అతని కాళ్ళ ముందుకి సాగాయి.

అతనికి శారద జ్ఞాపకం వచ్చింది.

ఆమె మనసుని అనవసరంగా నొప్పించి నందుకు పరిహారంగా ఏదైనా చీర కొంటే కాని అంత డబ్బు ఉంటుందా ఈనెలాఖరిరోజుల్లో అతను జేబు తడువు కున్నాడు. పర్న తేలిగ్గావుంది. పోసీ ఏ జాకెట్టుగుడ్డో కొంటే. ఇప్పుడు ఏం పండుగని కొంటావు? భార్యకు కొంటే పిల్లలకు కొనక్కర్లేదా? అంతకన్నా తేలిగ్గావుండే వువ్వలో, మితాయిలో కొని తీసుకెళ్ళరాదా?" సొదువుని పాటించే మనసు హెచ్చరించిందలా. అతనికి ఆ ఆలోచనే వచ్చింది. మితాయి అంగడి దగ్గర ఆగి ఓ రూపాయి జీడిపప్పు పకోడీ, బందరు లడ్డు పొట్టం కట్టిం చాడు. ఓ ఆర్డరుపాయిపెట్టి పూలు తీసుకున్నాడు. ఈ పూలు, పిల్లలంతా నిద్రపోయాక భార్య తలలో పెట్టాలనే లాలస కలిగింది. తనులా తలలో పూలు పెట్టుంటే భార్య ఏమంటుందో? బహుశా "పిల్లలైపోతున్నారేం ఇంత వయసు వచ్చినా" అంటూ సిగ్గుపడుండేమో. భార్య తనూ అలా ఏకాంతంగా కూర్చుని కబుర్లు చెప్పుకుని ఎన్ని సంవ త్సరాలయ్యింది. నాటికి నేడు ఆటువంటి సమావేశం జరగనున్నది. అతనికి మన సంతా తేలిగ్గా, నిర్వచించలేని ఆనందంతో నిండిపోయింది.

అతను గుమ్మంలో కెళ్ళేసరికి పాత మిత్రుడు ప్రకాశం కనిపించాడు అత నితో మాట్లాడతూ నిల్చున్నాడు. మాటల

సందట్లో చిన్నకొడుకు వచ్చి తన చెతి లోని పాకెట్టు తీసుకెళ్ళడం అతను గమనించలేడు.

మాటలు ముగించి అతనటు వెళ్ళ గానే విశ్వం లోపలికి వెళ్ళాడు. అప్పుడు గుర్తు వచ్చింది చేతిలోని ప్యాకెట్టు ఎవరు తీసారని. ఈ పిల్లలేమయ్యారబ్బా అను కుంటూ లోపలిగదిలోకి వెళ్ళాడతను. ఆక్కడ కనిపించిన దృశ్యం చూస్తూనే నిర్భాంతపోయాడు. భార్యను ఆనంద పరచాలని తెచ్చిన మిరాయి పొట్టాలు విడదీసి మగపిల్లలిద్దరూ మింగు తున్నారు, నాన్నగారెంత మంచివారో అని మురుస్తూ.

మరి పూలపొట్లమో...! అతని కళ్ళు చుట్టూ చూస్తూ గదిలో మూలగావున్న అద్దందగ్గర ఆగిపోయాయి. పెళ్ళికోసం ఎదురుచూస్తూన్న పద్నాలుగేళ్ళ కూతురు అద్దంముందు నిలబడి తలలో పూలు సవరించుకుంటున్నది నాన్నగారికింత హఠాత్తుగా పిల్లలమీద దయకలిగిందేవి టబ్బా! అనుకుంటూ.

ఆ దృశ్యం చూసినవిశ్వం నీరుకారి పోయాడు. ఉస్సూరని నిట్టూరుస్తూ వంట వుంటుండేవో గదిలోకి వెళ్ళాడుప్రొద్దుటి కోవంతోనే భార్య అనుకున్నాడతను. కాని భార్య మొహం నవ్వుతో కళ కళ లాడతూ కనిపించేసరికి ఏదో బరువు తీసేసినట్టు తేలిగ్గా గాలి పీల్చుకున్నాడు.

కారద కాఫీగ్లాసు అందిస్తూ "ఏవెటి

విశేషం ఈ రోజు. ఏ లాటరీలో అయినా ప్రైజు వచ్చిందా లేక ప్రమోషన్ వచ్చిందా అంది నవ్వుతూ.

ఏ గుడ్డాలేదు అవి నీకోసమే తెచ్చాను కాని వాళ్ళు అవి హస్తగతం చేసుకున్నారని చెప్పాలనుకున్నాడు. భార్య చేయిపట్టుకున్నాడు ఇంతలో ఏదో పడిపోతున్నట్లు వచ్చింది. చిన్న పిల్ల "అమ్మా" అని పిలుస్తూ. భార్య

చేయివదిలి కంగారుగా కాపిగ్లాసు నోటి దగ్గరపెట్టుకున్నాడతను.

"మనకి పిల్లలున్నారు. వాళ్ళని మర్చిపోతే ఎలా..." అన్నట్లు గుంభనగా చూసి మొహం దిండుకుని వచ్చే నవ్వుని ఆపుకుంది శారద.

పాపం విశ్వం మనసులో భావాన్ని వ్యక్తంచేయలేని స్థితిలో గుటకలు మింగుతూ కూర్చున్నాడు.

